

Prekentekest: Joh 3,1-16

Det var en mann blant fariseerne som hette Nikodemus, en av jødernes rådsherrer. Han kom til Jesus om natten og sa: "Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør uten at Gud er med ham." Jesus svarte: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Ingen kan se Guds rike hvis han ikke blir født på ny." "Hvordan kan en som er gammel, bli født?" sa Nikodemus, "han kan da ikke komme inn i sin mors liv igjen og bli født?"

Jesus svarte: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. Det som er født av kjøtt, er kjøtt, men det som er født av Ånden, er ånd. Undre deg ikke over at jeg sa at dere må fødes på ny. Vinden blåser dit den vil, du hører den suser, men du vet ikke hvor den kommer fra og hvor den farer hen. Slik er det med den som er født av Ånden."

"Hvordan kan dette skje?" spurte Nikodemus. Jesus svarte: "Du er en lærer for Israel og vet ikke det? Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Vi taler om det vi vet, og vitner om det vi har sett, men dere tar ikke imot vårt vitnesbyrd. Hvis dere ikke tror når jeg taler til dere om de jordiske ting, hvordan kan dere da tro når jeg taler om de himmelske? Ingen annen er steget opp til himmelen enn han som er steget ned fra himmelen; det er Menneskesønnen, som er i himmelen. Og likesom Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv. For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv."

Nattgrubler

De dypeste tankene kommer nattetid. Mange opplever det slik. Søvnløse netter gir tanken fritt spillerom. Natten er tid for de eksistensielle spørsmålene som meningen med livet, døden, kjærligheten og troen. Nikodemus blir for meg en representant for alle som bruker natten til dyp refleksjon. Hvor interessant skulle det ikke ha vært å kunne gå og spørre Jesus? Hvordan ville han svare på de innviklede og vanskelige spørsmålene? Er du blant dem som har tenkt tanken?

Nikodemus ikke bare tenkte tanken, men han gikk på besøk. Det er interessant å merke hvordan disse to møtes og snakker sammen ut fra helt ulike perspektiver. Nikodemus sa: "Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør uten at Gud er med ham." Nikodemus så tegnene og forstod at det måtte være Gud som stod bak. Tegnene var for eksempel å helbrede syke, gjøre vann til vin, og gi mat til tusener ut av bare fem brød og to fisker. Disse gode gjerningene måtte være Guds verk. Her har Nikodemus gjort en viktig iakttakelse.

Mange har lagt merke til at Jesus ofte gav svar på spørsmål han ikke fikk. I sin respons til Nikodemus ser det ut som at han begynner å snakke om noe helt annet. "Ingen kan se Guds rike hvis han ikke blir født på ny." Ofte ser vi at Jesus dreier samtalen inn på det personlige plan for den han samtaler med. Nikodemus var som ganske sikkert mange nattgrublere et

søkende menneske. I sin søken etter Gud hadde han sett tegnene og kommet fram til Jesus, men i følge Jesus var det han hadde sett ikke nok til å se Guds rike. Det måtte noe så radikalt som en ny fødsel til.

Himmelborger

Jesus tilhørte et rike av en annen verden. Tegnene og underne gikk ut på å skape synlige glimt av himmelsk overflod, himmelsk fred og himmelsk glede. Gjennom tegnene viste Jesus at Guds rike var kommet nær til menneskene, himmelen var til stede blant vanlige folk. Nikodemus så at tegnene hadde med Gud å gjøre, men han fattet ikke helt Jesu poeng.

For Nikodemus var nok dette med himmelen noe som hørte en fjern fremtid til. Guds rike var for jødedommens jøder noe som skulle inntreffe helt i den siste tiden. Men Jesus forkynte åpent til alle: "Vend om, for himmelriket er nær" Matt 4,17. Der Jesus var, der var også himmelriket nær, der og da, her og nå. Dette var en overraskende ny tanke for mange, slik den også er overraskende ny for mange den dag i dag. Mange har hørt om å komme til himmelen, men Jesus forkynte at himmelen kommer der han er til stede.

Nikodemus skjønnte at Jesus kom fra Gud, men det var som Jesus sa til Nikodemus at det hjelper ikke deg kjære Nikodemus om du ser aldri så tydelig at jeg kommer fra Gud, hvis ikke du selv kommer inn i himmelriket. Man kan verken forstå seg eller gruble seg inn i himmelen. Himmelen åpnes opp for den som blir født inn i det ved vann og Ånd. Det er som med norsk statsborgerskap for de fleste av oss, vi ble født til det også, men for å bli himmelborgere må vi altså bli født en gang til. "Hvordan kan dette skje," spurte Nikodemus. Jesus sa: "Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. Det som er født av kjøtt, er kjøtt, men det som er født av Ånden, er ånd."

Denne samtalen fant sted før pinse. På pinsedagen i Jerusalem, da Ånden kom over apostlene, ble rundt 3000 mennesker døpt og lagt til menigheten. "Hver dag ble nye mennesker frelst, og Herren la dem til menigheten", står det i Apostlenes gjerninger. Å bli frelst, å bli lagt til menigheten, å bli døpt, er alt sammen uttrykk for det som skjer når noen blir en kristen. Det er nemlig sånn at i følge Jesus er ingen kristen sånn uten videre når man er født. Det skjedde en gang i historien et syndefall. Siden den gangen er alle mennesker født utenfor Edens hage, utenfor fellesskapet med Gud. "Den som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt," sier Jesus et annet sted. Mark 16,16.

Kan et spedbarn tro? Er det noen som spør. Kan voksne tro? Er det andre som spør. Kan psykisk utviklingshemmede tro? Kan forskere og høyt utdannede tro? Troen og dåpen hører sammen. Men ingen kan prestere å tro, uansett hvor mye man strever for å få det til. Troen er en gave fra Gud. Slik er ingen ting ved vår frelse menneskers eget verk. Vi kan ikke en gang komme til Gud uten at Den Hellige Ånd kaller oss. Enda mindre kan vi tro på Gud uten at Ånden skaper troen i oss ut fra bibelordet vi hører forkynt. Den kristne troen er ikke en åndelig sak med liten å. Den er ikke en tankens og intellektets prestasjon. Nei, troen er selve gudsforholdet, det som knytter oss sammen med Gud i tillit og trøst.

”Uten at dere vender om og blir som barn, kommer dere ikke inn i himmelriket”, sa Jesus en gang. Matt 18,3. Disiplene hadde da diskutert hvem som var den største i himmelriket. Mange ville nok svart; den som er flinkest, den som har mest kunnskap eller den som gjør mest for Gud. Men Jesus pekte på det lille barnet og sa: ”Den som gjør seg selv liten som dette barnet, er den største.” Så er det ikke våre prestasjoner det kommer an på. Det er Guds nåde alt sammen.

Derfor har Gud gitt sin kirke nådemidlene, som er Guds ord og sakramentene. Det er ikke mye vi kan gjøre i forhold til frelsen, men én ting er det likevel som avhenger av oss. Det går an å med sin holdning si nei til Jesus selv om man er både døpt og positiv til mye i den kristne tro. Det går an slik å miste himmelriket, enten som en bevisst handling, eller som et resultat av at man er sultefôret på nådemidlene Guds ord og nattverd.

Om så er skjedd, må man vende om og komme tilbake til den samme Guds nåde som man fikk i dåpen. Ingen ting annet nytter. Man må gjøre som den bortkomne sønnen som angret og gikk hjem igjen til sin far. Med seg hadde han bare syndsbekjennelsen. Der i farshuset var det stelt i stand til fest, og den beste maten var satt på bordet. Så sier Jesus at i himmelen er det større glede over en synder som vender om enn over 99 rettferdige.

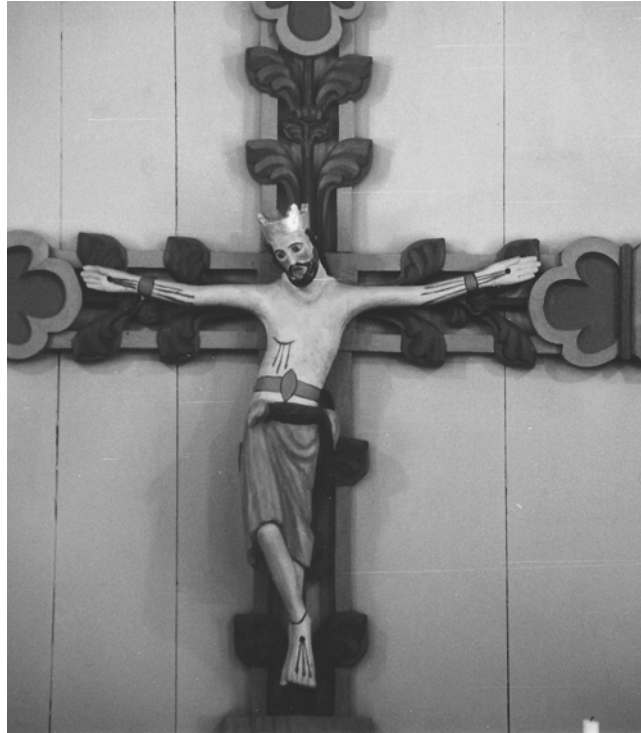
Krusifikset

Jesus bruker et eksempel til slutt. For lenge siden da israelsfolket var i ørkenen på vei mot det lovede landet. Da møtte de giftige slanger i ørkenen. Mange ble bitt. Noen døde. Moses fikk i oppdrag av Gud å lage en kobberslange og henge den opp på en stang. Når noen holdt blikket festet på kobberslangen skulle de berge livet. Så sier Jesus: ”Likesom Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv”.

Slik er det også for oss som tror på Jesus. Troen er der hvor vi retter blikket. I denne kirken ser dere krusifikset som er albertavlen. Originalen til dette regner man med er fra år 1250 – 75. De visste hvor de skulle rette blikket også i de første århundrene etter at troen kom til Telemark. Det mest sentrale i vår kristne tro vil til alle tider være at Jesus døde på korset for å sone all verdens synd. Derfor er det dit vi skal se når vi skal finne himmelriket nær.

Samtalen med Nikodemus avsluttes i vår pretekst med ordene som sammenfatter hele Bibelen i en sum. ”For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.” Joh 3,16. Så er det dette alvoret som ligger i bunnen. Frelsen er for uten livet det mest nødvendige vi trenger. Kanskje det var da Nikodemus begynte å ane større sammenhenger. I alle fall møter vi ham en gang til i Bibelen. Han nevnes blant dem som var til stede da Jesus ble tatt ned av korset og lagt i sin grav. Trolig var det den nattlige samtalen som førte Nikodemus til korset. Måtte den samme veien åpnes for flere nattgrublere enn Nikodemus.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

Krusifiks fra Dal kirke, Tinn i Telemark